

YUNANİSTAN'DA 1843 MALİ İFLASI VE YUNAN ORDUSU'NUN ANAYASA İLANI İÇİN AYAKLANMASI

THE BANKRUPTCY OF 1843 IN GREECE AND THE REVOLUTION OF THE GREEK ARMY FOR THE DECLARATION OF THE CONSTITUTION

ÜNSAL BAŞAK*

ÖZ

1830 yılında kurulan Yunanistan, ekonomik açıdan dönemin büyük güçlerine bağlıydı. 1821 İsyanı sırasında alınan borçların faizlerinin yanı sıra, 1832'de kral olan Otto'nun izlediği modernleştirme politikası, ülkenin borçlarının daha da artmasına neden oldu. Bu modernleştirme politikası kapsamında; başkentin Atina'ya taşınması, Atina'nın yeniden imarı, üniversite kurulması, sağlık sistemi ve emeklilik sisteminin oluşturulması, modern bir ordu kurulması gibi faaliyetler yeni kurulan ülkenin ekonomisinin tamamen bozulmasına yol açtı. Bozulan ekonomisi nedeniyle Yunanistan iflas etti ve Yunan ekonomisi büyük güçlerin denetimine girdi. Kral Otto'nun yanında getirdiği Bavyalı asillerin Yunan halkını küçümseyici tutumları nedeniyle zaten ülkede mevcut olan siyasi huzursuzluk bu iflasla daha da arttı. Bu iflasa ve büyük güçlerin dayattığı kemer sıkma politikalarına isyan eden halk, yanında yeni kurulmakta olan Yunan Ordusunu ve ordunun ağırlıklı olarak batılı fikirlerle eğitilen subaylarını bulacaktı. Bu çalışmada; Yunanistan'ın 1843 yılındaki ilk resmi iflası ve bu iflasın nedenleri ile birlikte, bu ekonomik durumdan kurtulmak amacıyla Yunanistan'ın ilk anayasasını ilan etmek isteyen ordunun, Kral Otto'ya karşı başkaldırması incelenmiştir.

ABSTRACT

Greece, which founded in 1830, was dependent on the great powers of the period in terms of economy. In addition to the interest of the debts that was taken in the period of The Rebellion of 1821, the modernization policy of King Otto, who became the king in 1832, caused to increase country's debts further. Within the scope of this modernization policy; activities such as the relocation of the capital to Athens, the reconstruction of Athens, the establishment of a university, the health system and pension system, a modern army led to the complete deterioration of the economy of the new independent country. Because of her degraded economy Greece went bankrupt and the control of the economy came under the domination of the great powers. Due to the contemptuous attitude of the Bavarian nobles brought by King Otto to the Greek people, the political unrest already existing in the country increased with this bankruptcy. The Greek people, who rebelled against this bankruptcy and the austerity policies imposed by the great powers, would find support from the newly formed Greek Army and its officers, who were trained mainly with western ideas. In this article, it has been examined primarily the first official bankruptcy of Greece in the 1843 and the reasons of the bankruptcy, on the other hand the revolt of the army which wanted to declare the first constitution of Greece, against King Otto.

Anahtar Kelimeler: Anayasa, 1843 Darbesi, İflas, Kral Otto, Yunan Ordusu.

Keywords: Bankruptcy, Constitution, Greek Army, King Otto, 1843 Coup.

* Dr., unsal1538@gmail.com, ORCID: 0000-0001-6845-973X.

Extended Abstract

In this study, the bankruptcy that Greece resulted from the debts caused by the war and new debts as a result of the efforts of the Bavarian Prince Otto, who became the King of Greece with the approval of the Great Powers (England, France, Russia) in 1832, to establish a modern country and army is examined.

This new nation faced a financial crisis caused by the expenditures for the establishment of a modern army, the relocation of the capital to Athens, and the reconstruction of the country.

In 1843, while all revenues decreased, government expenses continued to increase. Especially defence expenditures built up a heavy burden on the budget. As a last resort, the government increased customs duties and port taxes to no avail. As of 1843, even just the interest on debts formed an amount 43% of government revenue.

In the face of this situation, King Otto asked the government to take measures to reduce spending. Some embassies abroad were closed, and the salaries of teachers, doctors and other civil servants were cut. However, the Great Powers, who thought that the Greek economy would not be able to recover, held a congress in London that lasted about 3 months and demanded that additional measures be taken from Greece.

On July 5, 1843, Greece accepted these demands. In this context, a representative from the Rothschild family would be in Athens to control the budget, while Greece had to accept the control of the customs revenues by the Great Powers and the payment of the interest on the previously borrowed debts with these revenues.

The acceptance of these humiliating conditions increased the already existing unrest. As a result, the discontent of the people about the economy combined with the demand for a constitution among the military, the society entered a new era where abrupt changes became inevitable. The military thought that the dissipation in the economy would come to an end, especially with the King's declaration of a constitution.

The harsh economic measures taken by the Greek Government forced by the Great Powers to pay already accumulated debts, and the increasingly oppressive rule of King Otto, caused significant repercussion among the Greek people and the officers who were trained with western mind-set.

As a reaction, the military intervened in politics for the first time, and this intervention forced King Otto to proclaim the first constitution of Greece.

Articles such as Greek citizens being equal before the law, abolition of slavery, the prohibition of slave trade in Greece, and the government to take all measures regarding education made the 1844 constitution a very liberal one compared to its period.

While this constitution pleased England and France, Russia was not satisfied at all with this situation and the Russian Tsar himself conveyed his discomfort to the British and French envoys about the declaration of the constitution of Greece.

In conclusion, Greece went bankrupt in 1843 due to the debt spiral that had been in since its establishment. The implementation of the extreme financial measures forced by the Great Powers of Europe to avoid this situation caused a great reaction in the Greek people against King Otto. The Greek Army, which was disturbed by the oppressive administration of King Otto and thought that the difficult conditions created by the bankruptcy could only be overcome with the declaration of the constitution, made its first intervention in politics on September 3, 1843. Still, the constitution would not be a solution to the economic problems and for Greece the debt spiral would still continue for a long time with the economy being controlled by the Great Powers.

This study is aimed to provide a better understanding of the process leading to the first military coup triggered by the first bankruptcy of Greece and the proclamation of the first constitution, together with the testimonies of the witnesses of the period, by making use of mainly Greek sources.

Giriş

Yunan ekonomi tarihçisi ve yazar Derdilis'e göre Yunanistan'ın talihsizliği, 19. yüzyılda Rusya, İngiltere, Fransa, Avusturya ve Osmanlı İmparatorluğu arasındaki güç mücadelesinin tam ortasında yer alan Balkanlar bölgesinde kurulmasıydı.¹ Yeni devletin ekonomik olarak varlığını sürdürebilmesi, her biri farklı amaçlar güden 3 büyük gücün rekabetine ve yeni devlete yapacakları mali yardıma bağlıydı. İngiltere, bölgede Rus etkisini sınırlamak ve Hindistan (ticaret) yolunu güvence altına almak isterken; Rusya sıcak denizlere inmeyi, Fransa ise bölgedeki rekabette geri kalmamayı amaçlıyordu. Bu rekabet, yeni kurulan devletin yönetim şekli belirlenirken de kendini gösterdi. Rusya tam bir monarşi isterken, Fransa demokrasiyi, İngiltere ise sürekli işleyen bir parlamento olmasını öncelik olarak ortaya koydu.² Büyük güçler arasındaki bu rekabet, Yunanistan'ın ekonomik durumu ile hem iç hem de dış politikada izleyeceği stratejiyi belirleyecekti.

Şöyle ki, 19. yüzyıl boyunca İngiltere, Fransa veya Rusya siyasetine yakın bir çizgiyi benimseyen Yunan politikacılar, Yunanistan'da bu ülkelerin temsilcisi olarak görülmüşler ve kamuoyunda Fransız, İngiliz veya Rus Partisi şeklinde adlandırılmışlardı.³

Bu kapsamda, ülkede en yaygın parti grubu, Fransız Partisi olarak adlandırılan gruptu. Bu grup, Megali İdea⁴ fikrini desteklediği için kamuoyunda büyük bir etkiye sahipti. İç politikada bu grup bir yandan özellikle Yunan İsyanı sonrasında işsiz kalan savaşımlara Megali İdea ile yeni iş imkanları vadederken diğer yandan herkesin oy verme hakkı olduğunu savunarak kamuoyundan büyük destek almıştı.

İngiliz Partisi, Fransız Partisi'ne göre daha az desteğe sahipti. Bu partinin taraftarları, dış politikada Ege Denizi, Batı Anadolu, Doğu Akdeniz ve Balkanlar'da yayılcı bir Yunanistan'ı öngören Megali İdea fikri yerine daha sakin bir siyaset izlenmesini isterken, iç politikada ise daha çok tüccar ve sanayicilerin haklarının korunmasına önem veriyordu. Ayrıca, daha önce İngiliz Donanması'nda hizmet eden Yunanlılar veya deniz ticareti ile uğraşan Yunanlılar da İngiliz Partisini destekliyordu.⁵

Bu dönemde Yunanistan'da yaygın olan üçüncü grup ise; dış politikada ve ülkenin yönetim şeklinin belirlenmesinde Rusya ile ortak hareket edilmesini savunan Rus Partisi idi. Rus Partisi taraftarları genelde kiliseden ve milliyetçi kesimden destek görüyordu. İki ülke arasındaki Ortodoksluk bağı ve Yunan İsyanı sırasında Rusya'nın yardımları bu partinin en önemli propaganda unsurlarıydı.

Bu partiler arasında yaşanan sorunlar bir yandan Yunanistan'ın iç siyasetini ve yönetim yapısını etkilerken, diğer yandan da ülkenin dış siyasetinde belirleyici olacaktı.

Bu çalışmada, yeni kurulan Yunanistan'ın bir yandan savaş dönemi aldığı borçları ödemeye çalışırken, diğer yandan 1832 yılında büyük güçlerin (İngiltere, Fransa, Rusya) onayıyla Yunan Kralı yapılan Bavyera Prensi Otto'nun⁶ modern bir ülke ve ordu kurma çabaları nedeniyle daha fazla borç alması sonucu ülkenin iflas etmesi incelenecektir. Bu borçların ödenmesi için büyük güçlerin Yunan Hükümeti'ne aldırıldığı sert ekonomik önlemler ve Kral Otto'nun giderek daha baskıcı hale gelen yönetimi, Yunan halkında ve yeni kurulan ordunun batı fikirleriyle eğitilmiş subaylarında ciddi bir tepkinin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

¹ Yorgos Derdilis, *Epta Polemoi, Tesseris Emfilioi, Epta Ptohefseis 1821-2016*, Atina: Polis Yayınları, 2017, 43. Yunanca adların Türkçeye aktarılmasında standart bir yöntem bulunmamaktadır. Bu kapsamda çalışmada geçen Yunanca adların Türkçeye aktarılmasında Türkçe okunuşu esas alan transkripsiyon yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz.: Herkül Milas, *Geçmişten Bugüne Yunanlılar Dil, Din ve Kimlikleri*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2003, s.229-238.

² Derdilis, *Epta Polemoi*, 46.

³ George Mavrogordatos, "The English Party In Greece 1821-1940", *British Greek Relations Aspects of Their Recent History*, Ed. John Kitmer, Atina: İdrima Tis Vulis Ton Elinon Yayınları, 2012, 158.

⁴ Büyük fikir/ülkü anlamına gelen Megali İdea tabirini resmi olarak ilk kez 14 Ocak 1844 tarihinde dönemin Yunanistan Başbakanı İonnis Kolettis parlamentoda yaptığı bir konuşmada kullanmıştır. Yeni kurulan devletin, tarihi Yunanistan'ın sadece küçük bir parçası olduğunu belirten Kolettis, ülkenin yayılcı hedeflerini ortaya koyarken açık bir şekilde eski Bizans İmparatorluğu'na atıf yapmaktaydı. Bu konuda Türkçe ayrıntılı bir makale için bkz.: Outkou Kırılı Ntokme "Ulus Devlet Oluşturmada Yunanistan Örneği: Büyük Ülkü-Megali İdea", *Atatürk Yolu Dergisi*, 46(2010), 401-424. Megali İdea düşüncesinin 19. ve 20 yy.da Yunanistan-Osmanlı ilişkileri üzerindeki etkisini inceleyen ayrıntılı bir eser için bkz.: Eleni Tsirnari, *Megali İdea Ke Elinottomanizmos, Yenisi, Ekseliksi, Singritiki Analisi*, Yüksek Lisans Tezi, Makedonya Üniversitesi, Balkanlar, Slavlar ve Doğu Çalışmaları Enstitüsü, 2014.

⁵ Mavrogordatos, "The English Party", 158.

⁶ Bavyera Prensi Otto'nun İngiltere, Fransa ve Rusya tarafından Yunanistan'a kral olarak seçilmesine ilişkin süreci inceleyen ayrıntılı bir çalışma için bkz.: Çiğdem Kılıçoğlu Cihangir, "Yunanistan'da Monarşi Üzerine Bir Değerlendirme" *Atatürk Yolu Dergisi*, 58 (2016), 99-121.

Bu ciddi tepkinin sonucu olarak Yunanistan'da ilk kez siyasete ordu müdahalesi yaşanmış ve bu müdahale Kral Otto'yu yeni kurulan Yunanistan'ın ilk anayasasını ilan etmek zorunda bırakmıştır.

Çalışmada ağırlıklı olarak Yunanca kaynaklardan faydalanılarak, dönemin tanıklarının anlatımlarıyla birlikte Yunanistan'ın ilk iflasının tetiklediği ilk askeri darbeye ve sonrasında ilk anayasanın ilanına giden sürecin daha iyi anlaşılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

1. 1843 İflasına Doğru Yunanistan

Yunan tarih yazımında 25 Mart 1821 tarihinde başladığı kabul edilen Yunan İsyanı⁷ aslında 19. yüzyılın milliyetçilik akımının bir sonucuydu. Özellikle 18.yüzyıldan itibaren gelişen ve Napolyon Savaşları nedeniyle zenginleşen Yunan burjuvazisi, 1797 Campo Formio anlaşması ile Yedi Ada'nın Fransa'nın eline geçmesiyle milliyetçi fikirlere daha fazla maruz kalmış ve bu durum isyan düşüncesini geliştirmişti. Yunan milli marşının yazarı Dionisios Solomos'un ve isyanın askeri liderlerinden Theodoros Kolokotronis'in bu adalardan olması ve Yunan elitlerin bölgede edindikleri Batılı fikirler, isyanın gelişmesinde önemli bir rol oynayacaktı.⁸ Bunun yanında Yunanistan'ın ilk yöneticisi olacak Ioannis Kapodistrias da 1801-1807 yılları arasında Korfu ve Kefalonya adalarında yöneticilik yapmış, bu süreçte ada halkında Rusya'ya yönelik sempati oluşması için yoğun uğraş vermişti.⁹ Yunan isyanının hazırlanmasında önemli bir rol oynayan Filiki Eteria¹⁰ derneği de Yedi Ada'da yoğun faaliyet göstermiş, bu kapsamda Korfu Adası'nda derneğin başkanlığı teklif edilen Kapodistrias, bu öneriyi kişisel gerekçelerle reddederek yerine Rus çarının yaveri Aleksandr İpsilanti'yi önermişti.¹¹

İsyan konusunda ilk girişim 22 Şubat 1821 tarihinde Rus çarının yaveri Aleksandr İpsilanti tarafından Yaş şehrinde gerçekleştirilmiş, fakat bölgede beklediği desteği bulamayan İpsilanti'nin bu girişimi boşa çıkmıştı.¹² İpsilanti'nin girişiminin boşa çıkmasındaki en önemli faktör Romenlerin Yunanlılarla ortak bir isyan konusundaki isteksizlikleriydi. Romenlere göre, kendilerini yönetmek için atanan Fenerli Voyvodalar ile Yunan isyancıları arasında bir fark bulunmamaktaydı.¹³

1821 isyanının asıl çıkış noktası Mora Yarımadası idi. İsyancılar özellikle 23 Eylül 1821 tarihinde Mora Yarımadası'nın yönetim merkezi olan Tripoliça'nın ele geçirilmesi ile önemli bir başarı kazanmıştı. Her ne kadar bu şehrin ele geçirilmesi Yunan İsyanı için bir başarı olarak görülse de, şehrin ele geçirilmesi sonrasında Mora'nın diğer bölgelerinden kaleye sığınan 40.000'e yakın Türk'ün Yunan asilerce katledilmesi, bölgede yaşanan en büyük soykırımlardan biri olarak nitelendirilmektedir.¹⁴ Bu arada özellikle batılı Filhelenlerin katkısı ile isyan

⁷ Yunan tarih yazımında 1821 yılında başlayan ve Yunanistan'ın kurulmasına yol açan çatışma süreci "Bağımsızlık Savaşı" olarak nitelenirken, Türk kaynaklarında yaşanan çatışma süreci "İsyan" olarak nitelenmektedir. Çalışmada bu kapsamda "Yunan İsyanı" tabiri kullanılacaktır. Yunan tarih yazımında isyanın, 25 Mart 1821'de Kalavrita bölgesindeki bir manastırda Patrik Yermanos'un liderliğinde başladığı belirtilmektedir. Halbuki isyanın önderlerinden olan Kolokotronis isyanın 22 Mart 1821'de Patra ve Kalamata şehirlerinde eş zamanlı olarak başladığını belirtirken, Metropolit Yermanos da anılarında belirtilen tarihte Kalavrita'dan uzakta bir köy olan Nezara'da bulunduğunu söylemektedir. Kalavrita bölgesinde isyanın Metropolit Yermanos tarafından başlatıldığına yönelik ilk eser, 1824 yılında Fransız seyyah François Charles H.L. Pouqueville tarafından kaleme alınmıştır. 15 Mart 1838 tarihinde Kral Otto tarafından çıkarılan bir kararnameyle, aynı zamanda dini bir gün olan 25 Mart tarihinin isyanın başlangıç tarihi olarak esas alınacağı bildirilmiştir. Esra Özsüer, *Türkokratia-Avrupa'da Türk İmajı*, İstanbul: Kronik Yayıncılık, 2019, 259-265.

⁸ En büyüğü Kefalonya adası olan ve Adriyatik Denizi'nde bulunan Yedi Ada'nın Yunan burjuvazisi için önemi ve Yunan İsyanı'nın hazırlanmasındaki rolünü inceleyen ayrıntılı iki çalışma için bkz. Salma Arfou, *Akdeniz'de Bir Uluslararası Çekişme Alanı: Yedi Ada Sorunu (1797-1815)*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2014., Baha Öztunç, *Yedi Ada Cumhuriyeti*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

⁹ Arzu Erman, "Kapodistrias'a Göre Yunan Bağımsızlık Hareketi ve Rusya", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 40(2021), 275, doi.org/10.35239/tariharaştırmaları.770548, Erişim: 25.06.2021.

¹⁰ 1814 yılında Odesa'da 3 Yunanlı tüccar tarafından kurulan ve Yunanistan'ın bağımsızlığını hedefleyen Filiki Eteria adlı örgüt, 1818 yılında merkezini İstanbul'a taşımıştır. Yunan İsyanı'nın hazırlanması safhasında çok aktif olan örgüt özellikle doktor, tüccar ve avukat gibi dönemin aydın Yunanlılarını bünyesine katarak isyanın fikir önderliğini üstlenmiştir. Bahse konu örgüte yönelik Türk ve Yunan tarih kitaplarındaki anlatım farkları için bkz.: Betül Ayanoğlu, *Türk-Yunan Ders Kitaplarında Karşılaştırmalı Öteki*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

¹¹ Yunan İsyanı'nın düşünsel temellerinde önemli bir rol oynayan Filiki Eteria Örgütü ve Kapodistrias'ın ilişkileri hakkında ayrıntılı bir inceleme için bkz.: Konstantinos Papanikolau, *O İ. Kapodistrias Ke İ Filiki Eteria (1814-1821) Paragontes Ke Yeyonata Pu Kathorizon Tin Metaksi Tus Shesi*, Yüksek Lisans Tezi, Aristoteles Üniversitesi, Modern Yunan Tarihi Enstitüsü, 2007.

¹² Ioannis Kalepulos, *İstoria Tu Neu Elliniku Kosmu (Apo to 1815-Eos to Simerá)*, Atina: İpurgio Ethnikis Pedias (Yunanistan Millî Eğitim Bakanlığı) Yayınları, 2008, 37-39.

¹³ Richard Clogg, *Modern Yunanistan Tarihi*, İstanbul: İletişim Yayınları, 1997, 49.

¹⁴ Yunan İsyanı süresince katledilen Mora Türkleri hakkında detaylı bir inceleme için bkz.: Ali Fuat Örenç, *Balkanlarda İlk Dram Unuttuğumuz Mora Türkleri ve Eyaletten Bağımsızlığa Yunanistan*, İstanbul: Babıali Kültür Yayınları, 2009.

Avrupa kamuoyunda belirli bir destek sağlamıştı.¹⁵ Ne var ki isyancıların en önemli sorunlarından biri mali boyutta ortaya çıkmıştı.

1824 ve 1825 yıllarında isyan devam ederken Yunan isyancılar savaşı finanse edebilmek için 2.8 milyon poundluk ilk dış borçlanmasını Londra'daki bankerlerden yaptı.¹⁶ Yunanistan'ın borçlanma faiz oranı %5 olarak gerçekleşmişti ve bu oran diğer ülkelere verilen borç faiz oranının 3 katıydı. Ayrıca aradaki komisyoncuların yüksek pay alması nedeniyle Yunan İsyancılar bu borcun sadece %20'lik kısmından net olarak faydalanabilmişti.¹⁷

Bu borcun geri ödenmesi, isyan sırasında Yunan isyancıları en çok zorlayan konuların başında geliyordu. İngiliz bankerlere göre Yunan isyancıların oluşturduğu yönetim yeterince olgunlaşmış bir devlet değildi ve özellikle ekonomi idaresinde yetersiz kalıyordu. Bu kapsamda, İngilizler için önemli olan hususlardan biri de Navarin Baskını¹⁸ sonrası bağımsız Yunanistan'ın kendilerine olan borcunu ödeme gücünün sağlanmasıydı.¹⁹

1829-1830 bütçesi yeni kurulan devletin mali durumunu açık bir şekilde ortaya koyuyordu. Gelirler 10,5 milyon Frank olarak öngörülürken, 4,8 milyon franklık bir bütçe açığı oluşmuştu. Bu bütçe açığının büyük bir kısmı, yukarıda belirtilen ve isyan sırasında alınan borçların faizleri ve anapara ödemelerinden kaynaklanmaktaydı.²⁰

Bununla birlikte 1830 yılına gelindiğinde yeni kurulan Yunanistan'da mali sorunlar giderek derinleşmiş ve Yunanistan 60 milyon Altın Franklık yeni bir borç arayışına girmişti. Bu borç arayışı sırasında Yunanistan'ın yöneticisi konumunda olan Kapodistrias'ın²¹ 27 Eylül 1831'de o dönem Yunanistan'ın başkenti olan Nafplion kentinde suikasta uğrayarak hayatını kaybetmesi durumu daha da kötüleştirdi.

Aslında Kapodistrias'ın suikaste uğramasının önemli sebeplerinden biri de ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullardı. Kapodistrias ülkeyi modernleştirmek için gümrük gelirleri idaresi kurma girişiminde bulunmuş ve bu kapsamda Hidra ve Spetse adalarındaki eski ailelerin aldığı gümrük gelirlerinin bir kısmını devlete aktarmak istemiştir. Bu adaların köklü aileleri elde ettikleri gelirlerden yeni kurulan devlet lehine feragat etmeyi kabul etmemişler ve Kapodistrias'ın bu ailelerin ekonomik gücünü azaltarak ülkedeki etkinliklerini kırma girişimleri ise suikastına giden yolda önemli bir etken olmuştu. Kapodistrias'ın bu ailelerin etkinliğini kırmak için kullandığı bir diğer yöntem de halk önünde bu ailelerin reislerini tutuklatmaktı. Mani bölgesinin eski ailelerinden olan ve Yunan İsyanı elebaşlarından Petrobey Mavromihalis'i bir görüş ayrılığı nedeniyle tutuklatması bölgede geniş bir tepki doğurmuş, Mavromihalis ailesinden 2 kardeş Yunanistan'ın ilk başbakanı olan Kapodistrias'ı aile onurlarını aşağıladığı gerekçesiyle öldürmüşlerdi.²²

¹⁵ Batı dünyasında Filhelen hareketinin temeli 17. yüzyıla kadar gitmektedir. Bu konudaki en erken örneklerden biri 1621-1628 yılları arasında İstanbul'da İngiliz Elçisi olarak bulunan Sir Thomas ROE'nun İngiltere'deki arkadaşlarına yazdığı mektuplardır. Bu mektuplarda Yunanistan'ın bir gün mutlaka özgürlüğe kavuşacağı ve Hristiyanlığın tekrar Yunanistan'da hüküm süreceği belirtilmektedir. İngiltere'deki Filhelenizm ve bunun Yunan İsyanı'na olan katkıları hakkında ayrıntılı bir inceleme için bkz. Steven Schwartzberg, "The Lion and the Phoenix-1: British Policy Toward the 'Greek Question', 1831 -32", *Middle Eastern Studies*, Vol. 24, No. 2,(1988),139-177.

¹⁶ Lefteris Tsoulfidis, Michel Zouboulakis, "Greek Sovereign Defaults and Prospect", *South Eastern Europa Journal Of Economics*, Selanik: Makedonya Üniversitesi Basımevi, 2016, 143.

¹⁷ Tsoulfidis, Zouboulakis, "Greek Sovereign Defaults", 144-160.

¹⁸ 1821 yılında başlayan Yunan İsyanı 1827 yılına gelindiğinde, bastırılmak üzereydi. Özellikle isyanın önderlerinden Karaiskakis'in 22 Nisan 1827'de Atina'yı savunurken öldürülmesi ve 24 Mayıs 1827 tarihinde Atina'nın isyancılar tarafından büyük ölçüde tasfiye edilmişti. Ne var ki 20 Ekim 1827 tarihinde İngiliz-Rus ve Fransız Birleşik Filosu'nun, Osmanlı ve Mısır Donanmasını Navarin'de tamamen imha etmesi ile sonuçlanan savaş sonrasında Osmanlı İmparatorluğu donanmasız bir duruma düşmüş ve 1828 yılında Rusya ile başlayan savaşı da kaybederek Yunanistan'ın kurulmasını kabul etmek zorunda kalmıştı. Navarin Deniz Savaşı Yunan tarih yazıcılığında bağımsız Yunanistan'ın kurulmasına yol açan en önemli olaylardan biri olarak ele alınmaktadır. Bu konuda ayrıntılı bir eser için bkz.: Antonios Tantoulos, *H Naumahia Tu Navarinu*, Sparta: Ethniki Pinakothiki Ke Musio Aleksandru Sutsu Yayımı, 2009.

¹⁹ Yannula Panopulo, *Ta Didagmata Apo Tis Ptohefsis Tu Eliniku Kratus*, Yüksek Lisans Tezi, Peloponisos Üniversitesi Ekonomi Bilimi Bölümü, 2020, 23.

²⁰ Tasos Mina İliadakis, *O Eksoterikos Danismos Sti Yenesi Ke Ekseliksi Tu Neu Elliniku Kratus 1824-2009*, Atina: Ekdosi Batsiulos, 2011,

²¹ 1816-1822 yılları arasında Rusya Dışişleri Bakanı olan İ. Kapodistrias, Korfu kökenli soylu bir aileden geliyordu. Yunan İsyanı'nın başarı ile sonuçlanması üzerine Yunanistan Başbakanı olmasında özellikle isyanın önde gelen askerî liderlerinden T.Kolokotronis'in Rusya'ya duyduğu bağlılık önemli bir rol oynamıştır. Kolokotronis daha sonraki dönemlerde de Yunan iç siyasetinde etkin bir rol oynayacak olan Rus yanlısı siyasi hizbin önemli liderlerinden biri olacaktı. Sparti Marangou Drygiannaki, "Orthodoxy and Russian Policy Towards Greece in the 19th Century: The Philorthodox Society Conspiracy 1830-1840", *Balkan Studies*, 2000, 27.

²² Kapodistrias'ın hem dış politikada izlediği Rusya'ya yakın tutumun, hem de Yunanlı elit ailelerin siyasetteki etkisini kırma girişiminin suikaste uğramasında eşit derecede rol oynadığını savunan bir eser için bkz.: Lucien J. Frary, *Russia and The Making Of Modern Greek Identity, 1821-1844*, Londra: Oxford University Press, 2015.

Kapodistrias'ın suikasta uğraması yeni kurulan Yunanistan için birkaç sorunu aynı anda ortaya çıkarmıştı. Bu sorunların en önemlisi ülkede yaşanan siyasi kaostu. Özellikle Rusya yanlısı bir yöneticinin öldürülmesi, Rusya'ya bu suikastın arkasında Yunanistan'daki Rus etkisini kırmak isteyen İngiltere'nin olduğunu düşündürmüştü.²³ Kapodistrias'ın ölümü sonucu oluşan siyasi kaosta ortaya çıkan bir diğer gerçek de yeni bağımsızlığını kazanan ülkedeki yönetici eksikliğiydi. Siyasi sorunlara ek olarak ayrıca mali boyutta da sorun ortaya çıkmıştı. Kapodistrias'ın uzun görüşmelerle sağlamaya çalıştığı maddi yardım, ölümü üzerine bir anda boşa gitmişti. Yunanistan kendisini tekrar ciddi bir mali bunalımın içinde bulmuştu. Ülke bir anlamda kısır döngüye girmişti. Mali sorunlar çözülemediği için istikrarlı bir yönetim kurulamıyor, istikrarlı bir yönetim kurulamadıkça da üç büyük devletten gerekli mali yardım bir türlü alınamıyordu.

Büyük devletler bir yandan ekonomik bunalım, diğer yandan ise siyasi bir kaos yaşayan Yunanistan'ın bu borçlarını ödeyebileceği konusunda tereddütlüydü. 1831 yılında İngiltere, Fransa ve Rusya, Yunanistan'ın ihtiyacı olan borcu iki şartla vermeyi kabul ettiler. Uzun müzakereler sonucu 1833 yılında verilen 60 milyon franklık bu borç için ilk şart Bavyera Prensi Otto'nun Yunan Kralı olarak kabul edilmesi, ikinci şart ise borç ödenene kadar sadece anlaşmayı yapan Yunan Hükümeti'nin değil, gelecekteki Yunan Hükümetlerinin de bu üç devletin ekonomi ve dış politika konusundaki isteklerini kabul etmesiydi.²⁴ Büyük devletlerin Yunanistan'a bu borcu verirken koydukları şartlar, aynı zamanda açık bir şekilde yeni kurulan bu devleti kontrol etme yetkisini de ele geçirdiklerini göstermişti. Yunanistan kurulmasını müteakip açık bir şekilde ekonomik özgürlüğünü kaybetmiş ve bunun sonucu olarak da İngiltere, Fransa ve Rusya'nın baskısıyla Yunanlı olmayan bir kralın ülkede egemen güç olmasını kabul etmek zorunda kalmıştı.

Alınan borcun geri ödenmesi 36 yılda yapılacaktı, ne var ki büyük güçler burada da bir şart koymuşlardı. Borç, Yunan Hükümeti'ne tek bir sefer yerine 20 milyon franklık 3 taksit halinde verilecek, her taksitin verilmesi öncesi büyük devletler paranın gönderilmesi için onay vereceklerdi.²⁵ Bu aslında yabancı güçlerin dış borçlar aracılığı ile Yunan egemenliğine karışmalarının ilk işaretlerini vermekteydi.²⁶ Bununla birlikte büyük güçler, Yunan ekonomisinin içinde bulunduğu durumu göz önüne alarak borcun ilk taksitinin ödenmesini 5 yıl sonra yani 1838 yılında başlatma kararı aldılar.²⁷

Yunanistan'ın bu şartları kabul etmesi üzerine, 1832 yılında İngiltere, Fransa ve Rusya'nın üzerinde uzlaştığı Bavyera Prensi Otto Yunanistan Kralı olarak taç giydi. Kral Otto'nun yaşı küçük olduğu için yanında getirdiği Bavyeralı danışmanlar kralın 20. yaşını doldurduğu 1835 yılına kadar naip olarak ülkeyi yönetmişlerdir. Kral Otto'nun 1835 yılı sonrasında yetkilerini kullanmaya başlamasına rağmen 1843 yılına kadar, 10 yıl süreyle, bu danışmanlar Bavyera tarzı ile Yunanistan'ı yönetmeyi sürdürmüşlerdir. Bu durum, özellikle 1821 İsyanı'na katılmış ve Yunanistan'ın kendi ayakları üzerinde durmasını isteyen Yunan elit kesimleri için Yunan ideallerine bir ihanet anlamına gelmektedir, ama bu elitlerin büyük devletlere karşı çıkacak gücü yoktu.²⁸ Bu elit güçlerden bir kısmı Fransız İhtilali'nin aydınlanmacı görüşleri ile eğitilmişlerdi. Bu nedenle hem ülkeyi yönetmek için bir kral seçilmesi, hem de bu yabancı kralın kendi yönetici ekibi ile Yunanistan'a gelmesi bu elit kesimler için kabul edilemez bir durumdu. Batı kültürü ile yetişmiş Yunanlı elitlere göre Kapodistrias ülkeyi Rusya'nın güdümüne sokarak bir hata yapmıştı. Şimdi ise Yunanistan'ın bağımsızlığı halkın elinden alınarak Bavyeralı bir prensin egemenliğine verilerek daha büyük bir hata yapıyordu. Bu konuda Fransız ve İngilizler ise Yunanlı elitlerden daha farklı düşünüyorlardı. Onlara göre Bavyera Prensi'nin Yunanistan'a kral olarak atanmasıyla ülkedeki yönetim sorunu sona ermişti. Ayrıca Kral Otto'nun yanında getirdiği 3500 Bavyeralı asker ülke içi düzeni sağlayacaktı ve bu şekilde Yunanistan'daki İngiliz ve Fransız askerleri geri çekilebilecekti. Bavyeralı askerlerin masraflarını Yunan Hükümeti ödeyecekti. Yunanlı elitler bağımsızlık için savaştıklarını düşünmüşlerdi. Halbuki

²³ Kapodistrias suikasti Yunanistan üzerindeki Rus-İngiliz çıkar çatışmasını da açığa çıkarmıştı. Rus diplomatların raporlarına göre bu cinayetin arkasında Yunanistan'daki Rus etkisini kırmak isteyen Avrupalı güçler vardı ve suikastçiler İngilizlerden silah temin etmişlerdi ve dolayısıyla İngiliz ajanıydı. Lucien J. Frary, *Russia and Independent Grece, Politics, Religion and Print Culture (1833-1844)*, Doktora Tezi, Minesota University, 2003, 40. Kapodistrias'ın ölümünden sonra Rus yanlılarının etkisini kıran bir başka olay ise 1821 İsyanının güçlü liderlerinden olan ve Kapodistrias'ı destekleyen, ayrıca Rus yanlısı olarak bilenen Kolokotronis'in 1833-1835 yılları arasında Kral'a komplo kurmakla suçlanarak hapse atılmasıydı. Drygiannaki, "Orthodoxy and Russian Policy" 29.

²⁴ Derdilis, *Epta Polemoi*, 35-36.

²⁵ Thanasis Nasiaras, *To Elliniko Ethnos Se Krisi Politiki Ke Polites Se Periodus Kriseon 1843, 1893, 1932.*, Yüksek Lisans Tezi, Selanik Aristoteles Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü, 2014, 15.

²⁶ Nasiaras, *To Elliniko Ethnos*, 16.

²⁷ Panopulu, *Ta Didagmata Apo*, 25.

²⁸ Pano Kriki, *O Polos Tu Stratu Stin Ekseliksi Tis İstorias Apo Tin Epanastasi Tu 1821 Mehri to 1975*, Atina: Ekdosis Kultura, Atina, 2008, 8-10.

şimdi büyük güçler kendilerine danışmadan bir karar vermişti ve bu uğruna savaştıkları ideallerle bağdaşmıyordu.²⁹

Büyük devletlerden alınan kredilere/borçlara rağmen Yunanistan'ın Otto dönemindeki ekonomisi bir türlü düzelememiştir. Yunan İsyanı'nın bir sonucu olarak Müslüman nüfusun ortadan kaldırılması veya sürgüne zorlanması³⁰ ülkede büyük bir işgücü açığı oluşturmuş, ülkenin temel gelirlerinden birini sağlayan zeytin ağaçlarının üçte biri savaş sırasında yok olmuş, ülkenin karayolu şebekesi tamamen çöktüğü için ziraat durma noktasına gelmişti. Örneğin 1832 yılında, karayolu şebekesi olmadığı için, Kırım/Odesa'dan Nafplion'a buğday getirmek, aynı buğdayı Nafplio'ya sadece 55 km. uzaklıkta bulunan Tripoliça'dan getirmekten daha ucuza geliyordu.³¹ 1834 ve 1835 yılları arasında Yunan bütçesi yüksek miktarda açık vermektedir, bu nedenle tekrar borç alınması ihtiyacı ortaya çıkar. Bu sefer ise Bavyera Hükümeti 2 milyon franklık bir borç verir ancak bu miktar Yunan ekonomisinin sorunlarına bir çözüm üretmez.³² Yunan ekonomisinin yaşadığı güçlüklerle rağmen Bavyera Hükümeti'nin bu borcu vermesinde Kral Otto'nun iktidarının sağlamaştırılması amacının ön planda bulunduğu değerlendirilmektedir.

Bu bütçe açıklarının oluşmasında Kral Otto'nun ülkeyi modernleştirme hamlelerinin etkisi olduğu çok açıktır. Kral Otto iktidara geldikten sonra Yunanistan'ı modernleştirmek için öncelikle düzenli bir ordu kurması gerektiğini biliyordu. Bununla birlikte 18 Şubat 1833'te Kral Otto'nun modern bir ordu kurma girişimi, halktan yoğun tepki çekmişti. Özellikle bağımsızlık savaşına katılan çeteciler, kendilerine savaş sonrası toprak veya bir tazminat verilmemesine sert tepki göstermiş, ayrıca klasik Yunan kıyafetlerini bırakıp Avrupa orduları tarzında üniforma giymeyi reddetmişlerdi. Kral Otto bu çetelerle uzlaşmak için onlara 6 haftalık bir süre verdi, bu sürenin sonunda düzenli orduya katılanların daha önceki suçları affedilecekti. Ne var ki 1833 yılının Mayıs ayına gelindiğinde, düzenli orduda görev almaları için çağrılanların sadece %35'i göreve katılmıştı ve yaklaşık 6000 kadar çetecinin ise düzenli orduya katılmamak için Osmanlı egemenliğindeki kuzey bölgelerine kaçtığı düşünülüyordu.³³

Yeni kurulan Yunanistan'da bir yandan modern bir ordu kurulmasına yönelik harcamalar, diğer yandan ise başkentin Atina'ya taşınması ve ülkenin yeniden imarı için yapılan harcamalar³⁴ bir mali krizin oluşmasına neden olmuştu. Kral Otto yeni kurulan ülkede milli bir bilinç yaratmak için bir yandan bilinçli bir politikayla eski Yunan ideallerini yüceltirken, diğer yandan Atina'nın yeniden inşası, 1837 yılında "Batı medeniyetini doğuya taşımak" misyonu ile Atina Üniversitesi'nin kuruluşu³⁵, kamu hizmetlerinin bir düzene sokulması gibi adımları atıyordu. Ne var ki Yunanistan'ın mali gücü bu adımları destekleyecek bir seviyede değildi. Ortaya çıkan bu mali bunalımla birlikte Kral Otto'nun danışmanlarının halkı aşağılayan tavırları kamuoyunda rahatsızlık yaratmıştı. Kral Otto döneminde Bavyeralı yöneticiler halka köle gibi davranmakta ve Yunan İsyanı'na katılan Yunan elitler siyasetten tamamen dışlanmaktadır, 1840'lı yılların başında Yunan Hükümeti'nin iflasın eşiğinde olması Yunan kamuoyundaki huzursuzluğu daha da arttırmıştır.

Bu kapsamda yeni kurulan orduya katılan ve genelde batı fikirleriyle eğitilen subaylar, özellikle 1821 İsyanı'na katılan Mavrokordatos ve Kanaris gibi eski elebaşları tarafından bu huzursuzluğun kaynağı olan Kral Otto'nun baskıcı davranışlarını kısıtlama konusunda harekete geçmeleri için cesaretlendirilmiştir.³⁶

2. 1843 İflası

1841 yılından itibaren Yunan ekonomisindeki kötü işaretler giderek artmaktadır. Yaşanan kuraklık ve tarım ürünleri fiyatındaki dalgalanmalar, özellikle çiftçileri zor duruma düşürmekte ve bütçe gelirlerini olumsuz etkilemektedir. 1843 yılında, zirai ürünlerden elde edilen gelirler 1840 yılı fiyatlarına göre üçte bir oranında

²⁹ Nicholas Kaltchas, *Introduction To The Constitutional History Of Modern Greece*, Atina: İdrima Tis Vulis Ton Ellinon (Yunan Parlamentosu Vakfı) Yayını, 2010, 90-92.

³⁰ İsyân öncesi dönemde özellikle Atina'da yaşayan Türklerin maddi durumları ve bölgenin ekonomisine yönelik ayrıntılı bir inceleme için bkz.: Molly Mackenzie, *Türk Atinası, Unutulan Yüzyıllar (1456-1832)*, İstanbul: Aksoy Yayıncılık, 1999.

³¹ Frary, *Russia and Independent Greece*, 53.

³² Nasiaras, *To Elliniko Ethnos*, 17.

³³ Frary, *Russia and Independent Greece*, 67.

³⁴ Kral Otto'nun 1833 yılında yayımladığı bir kararname ile başkentin Nafplion'dan Atina'ya taşınmasının kültürel ve ekonomik etkilerini inceleyen detaylı bir çalışma için bkz.: Denis Roubien, *Creating Modern Athens, A Capital Between East and West*, Londra: Routledge Yayınları, 2020.

³⁵ Kırılı Ntokme, "Ulus Devlet Oluşturmada", 409.

³⁶ Kriki, *O Polos Tu Stratu*, 13-14.

düşmüştür. Örneğin, Mora yarımadasının ana ürünlerinden olan üzüm ve zeytinyağı fiyatlarındaki aşırı dalgalanmalar bölge çiftçilerini çok zor bir duruma sokmuştur.³⁷

1843 yılında bütün gelirler azalırken devlet giderleri artmaya devam etmekteydi. Özellikle savunma harcamalarının bütçe üzerindeki yükü artarken, hükümet gümrük vergileri ve liman vergilerini arttırmış, fakat bunlar da soruna çözüm olmamıştı. 1843 yılına geldiğinde borçların sadece faizi, devlet gelirin %43'üne denk geliyordu.³⁸

10 Ocak 1843 tarihinde dönemin Dışişleri Bakanı Rizos Nerulos, büyük güçlerin Atina'daki büyükelçilerine Yunanistan'ın aldığı borçları ve bu borçların faizlerini ödeyemeyeceğini bildiren bir yazı gönderdi.³⁹ Buna en büyük tepki İngiltere'den geldi. Kral Otto'nun özellikle Girit konusunda izlediği siyaset⁴⁰ ve gittikçe daha baskıcı bir yönetim tarzını benimsemesi nedeniyle İngiltere, bu mali karmaşanın Yunanistan'da bir anayasa ilan etmek için önemli bir avantaj olduğunu düşünüyordu. Fransa'nın da İngiltere'yi desteklemesi sonucu Kral Otto siyasi alanda giderek yalnızlaşıyordu.

Kral Otto bu durum karşısında, hükümetten giderleri azaltıcı tedbirlerin alınmasını istedi. Yurt dışındaki büyükelçiliklerin bir kısmı kapatılırken, öğretmenler, doktorlar ve diğer devlet memurlarının maaşlarında kesintiye gidildi. Bununla birlikte, Yunan ekonomisinin toparlanamayacağını düşünen büyük güçler, Londra'da bu konuda alınabilecek önlemler konusunda bir kongre düzenlediler. Yaklaşık 3 ay süren görüşmelerin sonunda Yunanistan'dan daha önce alınan tedbirlere ek olarak ilave tedbirlerin alınmasını talep ettiler.⁴¹

5 Temmuz 1843 tarihinde Yunanistan Batılı güçlerin isteklerini kabul etti. Bu kapsamda, Rothschild ailesinden bir temsilci Atina'da bulunarak Yunanistan bütçesini kontrol edecekti, Buna karşılık Yunanistan ise gümrük gelirlerinin Batılı güçlerce kontrol edilmesini ve bu gelirlerle daha önceden alınan borçların faizlerinin ödenmesini kabul etmek zorunda kalmıştı.⁴²

Bununla birlikte verilen borçların faizleri konusunda kendilerini güvenceye almak isteyen büyük güçlerin (Fransa, İngiltere ve Rusya) Atina'daki büyükelçileri Kral Otto'ya bir mektup göndererek daha sıkı ekonomik tedbirler almasını ve vergileri arttırmasını istediler. Bu konuda hükümete 15 günlük bir süre verildi. 2 Eylül 1843 tarihinde başka çaresi kalmayan Yunan Hükümeti büyükelçilerin isteklerini kabul etti. Bu isteklere göre;

- a. Memur sayısı üçte bir oranında azaltılacak ve kalan memurların maaşlarında azaltmaya gidilecek,
- b. Emekli maaşı ödemeleri askıya alınacak,
- c. Askeri harcamalar azaltılacak,
- d. Devlet inşaat projeleri durdurulacak,
- e. Sağlık sistemine ödenek ayrılmayacak,
- f. Ekonomiye ilişkin kabinede alınacak kararlar büyük devletlerin onayına sunulacak,
- g. Yurt dışı temsilcilik sayısı daha da azaltılacak,
- h. Yunan Hükümeti her ay yazılı olarak ne kadar vergi topladığını ve borçlarının ne kadarını ödeyebileceğini büyük devletlerin elçilerine rapor edecekti.⁴³

³⁷ Theodoros Sakelaropoulos, *İ Krisis Stin Ellada 1830-1857: Oikonomikes, Kinonikes Ke Politikes Opsis*, Atina: Politia Yayınları, 1994, 135-140.

³⁸ Nasiaras, *To Elliniko Ethnos*, 20.

³⁹ Nasiaras, *To Elliniko Ethnos*, 21.

⁴⁰ Yunanlılar için dışarıdan atanan bir kral olan ve Ortodoksluğu kabul etmek yerine Katolik kalma konusunda ısrar eden, Yunancayı öğrenmeyen Kral Otto bir yabancı olarak görülüyordu. Bu kapsamda Kral Otto Yunan halkının sempatisini kazanmak için özellikle Girit'in Yunanistan'a ilhakını savundu. 1840 yılında Büyük Güçlerin Mehmet Ali Paşa ile Osmanlı Devleti arasındaki soruna odaklanması ve bu kapsamda Girit'in de gündeme gelmesi Kral Otto'ya beklediği fırsatı vermişti. 22 Şubat 1841 tarihinde Kral Otto'nun desteğini alan bir grup Yunanlı subay ve aydın, halkı ayaklandırmak için Girit adasına ulaştı. Ne var ki Osmanlı Devleti'nin isyanı bastırma konusundaki kararlılığı ve büyük devletlerin Yunanistan'ı bu konuda desteklememesi sonrasında isyancılar Yunan Ordusu'ndan bekledikleri yardımı alamayarak Yunanistan'a geri dönmek zorunda kaldılar. Bununla birlikte 1862 yılında tahttan indirilmesine rağmen, sürgünde bulunduğu Bavyera'da Kral Otto Girit'in Yunanistan'a ilhakı için faaliyetlerde bulunmaya devam etmiştir. Bu dönemdeki Kral Otto'nun ve büyük güçlerin Girit politikasına yönelik ayrıntılı bir inceleme için bkz.: Miranda Stavrinou, *İ Angliki Politiki Ke Kritiko Zitima 1831-1841*, Atina: Ekdosi Domos, 1986.

⁴¹ Nasiaras, *To Elliniko Ethnos*, 23.

⁴² Yanis Petropoulos, *Politiki Ke Singkrotisi Kratus Sto Eliniko Vasilio (1833-43)*, Atina: 1986, 573.

⁴³ Yunanistan'ın kabul etmek zorunda olduğu şartların ayrıntılı bir incelemesi için bkz. Elefterios Tsulfidis, *İ Ptohefsis Tu Elliniku Kratus*, Selanik: Makedonya Üniversitesi Yayınları, 2012, 44-47.

Alınan bu yeni mali tedbirler nedeniyle halk arasında çok kısa süre içerisinde huzursuzluk ortaya çıktı. Özellikle Kral Otto'nun etrafındaki Bavyalı danışmanların yönetim tarzına olan tepki ve orduya yönelik mali kısıtlamalar, askerler ile halkın isyan noktasına gelmesinde önemli bir rol oynadı. Dönemin basın kaynaklarına göre, alınan bu sert önlemler sonrası Messina ve Lakonia bölgesinde halk para kullanmayı bırakarak takas ekonomisine geçmiş, bölgedeki devlet memurları maaşlarını alamadıkları için birçoğu açlığın eşiğine gelmişti. O dönem Yunanistan'ın büyüklüğü dikkate alındığında bu iki bölge ülkenin tahıl deposuydu ve büyük bir toprak alanını kapsıyordu.

1843 yılı, Yunanistan için ekonomik zorlukların giderek arttığı bir yıl olmasının yanı sıra, yeni kurulan Yunan Ordusu içerisindeki bir grubun da Kral Otto'ya karşı anayasa istemiyle harekete geçmeye karar verdiği bir yıl olacaktı. Daha önce de belirtildiği üzere 1821 İsyanı'na katılan önemli ailelerin temsilcilerinin Kral'a karşı harekete geçmeleri için subaylara yönelik propagandası sonuç vermeye başlamıştı.

1843 yılında isyan hazırlıklarının başında Albay Dimitris Kalergis bulunmaktaydı. Albay Kalergis, Giritli soylu bir ailenin çocuğuydu, Fransız eğitimi almıştı ve Fransız ideallerine bağlıydı, bu nedenle Kral Otto'ya başkaldırmasını isyan değil özgürlük isteği olarak nitelendirmekteydi.⁴⁴ Karizmatik bir lider olarak ordudaki subaylar tarafından takip edilebilecek özelliklere sahipti.

Büyük devletlerin borç verme koşullarının kabul edilmesi, zaten var olan huzursuzluğu arttırmıştı. Bunun sonucunda, halkın ekonomide yaşanan sorunlardan kaynaklanan hoşnutsuzluğu, askerlerdeki anayasa isteği ile birleşince bir patlama kaçınılmaz hale gelmişti. Askerler, özellikle kralın anayasa ilan etmesiyle ekonomideki müsrifliğin son bulacağını düşünüyorlardı. Yunan tarihçi Kriki'ye göre İngiliz ve Fransız büyükelçileri de, askerlerin ve halkın anayasa isteklerini körüklüyordu.⁴⁵

Atina'daki Kara Harp Okulu Komutanı'nın, Albay Kalergis'in yakın arkadaşı olması nedeniyle Yunan Kara Harp Okulu, isyanın merkezlerinden biri olarak düşünülmüştü. İsyan tarihi olarak Yunanistan'ın milli günü olarak kabul edilen 25 Mart 1844 seçilmişti, ne var ki içlerinden ihanete uğramışlar, Kral Otto isyan hazırlığını haber alınca 1 Eylül 1843'te 83 kıdemli subayı ordudan atmış ve vatana ihanet suçlamasıyla mahkemeye vermişti. Ayrıca Kralın, 2 Eylül 1843'te büyük devletlerin ekonomiye yönelik yukarıda belirtilen taleplerini kabul etmesinin halkta yarattığı öfke, darbecileri isyanı 3 Eylül 1843 tarihine alma konusunda cesaretlendirmiş ve arkadaşları Kalergis'i acele etmesi için ikna etmişlerdir.

Askeri birliklerden bir kısmının harekete geçtiğini gören Kral Otto'nun Bavyalı muhafızları Kralı uyarılmış, fakat Kral harekete geçmekte geç kalmıştır. Bunun sonucunda askeri hareket halkla bütünleşmiş ve Kalergis Atina'nın askeri yöneticisi olarak kendisini atamış, şehrin kritik noktalarında askeri birliklerin kontrolünü sağlayarak Kralın muhafızlarını enterne etmiştir. Ardından Atina halkının desteğini alarak bir anayasa yapılması ve seçimlere gidilmesi konusunda Kral'a bir çağrı beyannamesi yayımlamıştır.

Dönemin gazetelerinden Atina gazetesinde 8 Eylül 1843 tarihli haberde, Atina'da askeri bir hareketliliğin yaşandığı, bu hareketlilik sonucunda kan dökülmeden Yunanistan'da artık yeni bir dönemin başlayacağı, Kralın anayasal bir monarşi teklifini halkın yoğun isteği sonucunda kabul ettiği vurgulanıyordu.⁴⁶

3. 1844 Anayasası ve Sonrasında Yaşanan Gelişmeler

Ordunun yönetimi ele geçirmesi ve halkın yoğun desteği karşısında Kral Otto için anayasayı ilan etmekten başka bir yol kalmamıştır. Kral tarafından anayasa yazımı için ülkenin önde gelenlerinden oluşan 21 kişilik bir komisyon kurulacağını ilan edilmesi darbeci askerler için ilk başarıydı.

Anayasanın taslak halini kaleme alanların kişilikleri bu konuda ilginç ipuçları vermektedir. Anayasayı hazırlamakla görevlendirilen 21 kişilik komisyonda/komitelerde önde gelen isimler İngiliz Partisi taraftarı Mavrokordatos ve S.Trikupis ile Fransız Partisi lideri İoannis Kolettis'tir.⁴⁷ Bu kapsamda özellikle İngiltere ve Fransa'nın 1843 darbesine bir itirazlarının olmadığı ve Yunanistan'ın anayasal bir monarşi olmasını kendileri açısından daha faydalı gördükleri söylenebilir.

Bu grubun hazırladığı taslakta Kral ile grup arasındaki en büyük çekişme bakanların atanması ve sorumlulukları konusunda yaşanmış, Kral Otto bu yetkileri mümkün olduğu kadar kendinde toplamaya çalışırken, taslağı

⁴⁴ Kriki, O Polos Tu Stratu, 14-15.

⁴⁵ Kriki, O Polos Tu Stratu, 13.

⁴⁶ Atina Gazetesi, 8 Eylül 1843.

⁴⁷ Mavrogordatos, "The English Party", 158.

hazırlayanlar ise Kral'ın yetkilerini kısıtlamak için çok dikkatli bir dil kullanmışlardır. Bu konuda taslağı hazırlayanlar için çıkmaz şuradadır ki, anayasa Kral imzalamadan yürürlüğe girememektedir. Kral ise anayasa ilan etmeden ülkede oluşan toplumsal huzursuzluğun giderilemeyeceğini çok iyi bilmektedir. Bu nedenle iki taraf da bazı ödünler vermek zorunda kalmıştır. Bu kapsamda 1844 Anayasası Kral Otto ile taslağı hazırlayan delegeler arasında bir uzlaşma olarak görülebilir.⁴⁸

Bu uzlaşma sonrasında hazırlanan ve Fransız Anayasası'ndan esinlenen Yunanistan'ın ilk anayasası, 18 Mart 1844 tarihinde Kral tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Bu anayasa 1830 Fransız ve 1831 Belçika anayasalarından etkilenecek şekilde hazırlanmıştı. 12 bölümden ve 107 maddeden oluşan Anayasaya göre Kral aynı zamanda yürütmenin başıydı ve kanunları veto hakkı bulunuyordu. Bununla birlikte anayasa 2 meclisli bir sistem öngörmüştü. 3 yıllığına seçilecek 80 üyenin olduğu meclis ve kral tarafından ömür boyunca atanan 27 üyenin olduğu senatodan oluşmaktaydı. Kral senato üyelerinin sayısını meclis üyelerini yarısına kadar, yani 40 kişiye kadar artırma yetkisine sahipti. Açıkça görüleceği üzere 1844 Anayasası krala oldukça geniş yetkiler vermişti ve Kral Otto bu yetkileri daha da genişletmek için sürekli girişimlerde bulunmuştu. Kral Otto bu girişimlerinde kendisini haklı görüyordu. Örneğin 18 Mart 1844 tarihli Atina gazetesinde yer alan haberde, Kralın sarayda danışmanları ile görüştüğünden sonra Yunanistan'ı daha modern bir ülke haline getirmek için anayasa ilanına izin verdiği haberi yer alıyordu. Gazeteye göre Kral böylece ülkeye büyük bir iyilikte bulunmuştu.⁴⁹

Bununla beraber yeni anayasa o dönem Yunanistan için bilinmeyen "kürsü dokunulmazlığı" gibi bir kavramı da Yunan siyasi hayatına sokmuştu. Buna göre senato ve meclis üyeleri verdikleri oylar veya kürsüde yapacakları konuşmalar için suçlanamayacaktı. Eğer vatana ihanet gibi ağır bir suçlamayla karşı karşıya kalırlarsa kovuşturma için kendi meclislerinin oy çoğunluğuyla izin vermesi gerekecekti.⁵⁰

Bunun dışında bütün Yunan vatandaşlarının kanun önünde eşit olduğu, köleliğin kaldırıldığı, köle ticaretinin Yunanistan'da yasaklandığı, hükümetin eğitim konusunda tüm tedbirleri alması gerektiği gibi maddeler 1844 anayasasını dönemine göre oldukça özgürlükçü bir anayasa haline getirmişti.⁵¹

Bu anayasa, İngiltere ve Fransa'yı oldukça memnun etmiş, ancak Rusya bu yaşanan gelişmelerden hiç memnun olmamış ve Rus Çarı bizzat İngiliz ve Fransız elçilerine Yunanistan'da anayasa ilanından duyduğu rahatsızlığı iletmiştir.⁵²

Bu bakımdan Yunanistan'da anayasa ilan edilmesinin, Rusya'nın Yunan iç siyasetinde İngiltere ve Fransa'ya karşı güç kaybettiğinin bir belirtisi olarak görülmesi hatalı olmayacaktır. Çünkü Yunan İsyanı'nın başlangıcından itibaren özellikle Batı'da eğitim gören aydınların büyük bir kısmı, isyan sonrası kurulacak devletin anayasa ile özgürlüklerin garanti altına alındığı bir devlet olması konusunda sürekli girişimde bulunuyorlardı.⁵³ Buna karşılık isyana katılan ve Ortodoksluk bağları nedeniyle Rusya'yı destekleyen yerel önderler ve Kapodistrias gibi Rus yanlıları ise; anayasa ile yönetim için Yunanistan'ın henüz hazır olmadığını ve bu kapsamda önce ülkenin bütünlüğünün sağlanması ve devlet mekanizmasına işlerlik kazandırılması gerektiğini düşünüyorlardı.⁵⁴

Anayasa ilan edilmesine rağmen Yunan Ordusu'nda Kral Otto'ya ve onun yönetimine karşı tepki azalmamıştı. Halkın Kral Otto'ya duyduğu tepkinin asıl nedeni Helen olmamasıydı. Ayrıca Ortodoks olmayı reddedip Katolik olarak kalması⁵⁵ ve Yunanca öğrenmemesi gibi hususlar Yunan halkı nezdinde Otto'yu yabancılaştırırken, ona duyulan tepkinin de artmasına neden oluyordu. Askerler ise özellikle Otto'nun baskıcı yönetimine tepki

⁴⁸ Kaltchas, *Introduction To The Constitutional*, 99-101.

⁴⁹ Atina Gazetesi, 18 Mart 1844.

⁵⁰ Konstantinos Margaritis, "Historical Development Of Constitutional Limitations Of The Freedom Of Expression In Greece", *Journal Of Yasar University*, 29(2013) 4922-4923.

⁵¹ Akritas Kaydatzis, "To Sintagma Tu 1844", *İstoria Ton Ellinon-Neoteros Elinismos 1827-1862, Cilt 12*, Atina: Athinon Yayınları, 2000, 269-318.

⁵² Kaltchas, *Introduction To The Constitutional*, 106-107.

⁵³ Örneğin Yunan İsyanı'nın düşünsel temellerinde önemli bir rol oynayan Adamantios Korais, 1824 yılında İngiltere'deki Yunanlı dostlarına yazdığı mektupta, Yunanistan'da mutlaka anayasal bir yönetim kurulması gerektiğini, çünkü anayasa olmadan modern bir devlet sisteminin oluşturulamayacağını, eğer bağımsızlıktan sonra anayasa ilan edilmezse yapılan cesurca girişimin boşa gitmiş sayılabileceğini vurgulamaktaydı. Korais'in bu fikirlerinde özellikle yaşamının büyük kısmını Fransa'da geçirmesinin etkisi olduğu çok açıktır. Bu konuda ayrıntılı bir inceleme için bkz.: Yanis A. Tasapoulos, "To Angliko Ke To Elliniko Sintagma: Se Anazitisi Tis İstoriķis Taftotitas Ton Sintagmatikon Tesmon" Ed. Kitmer, *British Greek Relations Aspects* .

⁵⁴ Kaltchas, *Introduction To The Constitutional*, 16-19.

⁵⁵ Kırılı Ntokme, "Ulus Devlet Oluşturmada", 412.

duyuyordu. Anayasanın Kral'ı sınırlayacağını ve ülkenin ekonomik çıkmazına son vereceğini düşünmüşlerdi, fakat olaylar daha farklı bir boyuta yöneldi.

18 Mart 1844 tarihinde Kral Otto'nun anayasayı ilan etmesine rağmen güçlü yönetim ilkelerinden vazgeçmemesi, askerler arasında mevcut huzursuzluğun tekrar isyan boyutuna gelmesine neden olmuştur.

Bu kapsamda, 1847 yılının Ağustos ayında 1843 isyanına katılan bir grup subay Albay Farmakis önderliğinde, Nafpaktos'ta ayaklanmış ve anayasanın Kral'a gereğinden fazla yetki verdiğini, anayasa değiştirilerek Kral'ın yetkilerinin azaltılmasını talep etmiştir. Bununla beraber, bölge halkının destek vermemesi hükümetin elini güçlendirmiş, isyan çok kısa sürede bastırılmış, Kral Otto ise 1843 İsyanı'na katılan subayları bu fırsattan istifade ile ordudan atarak sürgüne göndermiştir. 1843 İsyanı'nın liderlerinden Albay Kalergis ve Albay Gribas Şıra Adası'na, Albay Spiromilios ve Skarvelis ise Nakşa Adası'na sürgün edilmiş, ayrıca birçok subay ordudan atılmıştır.⁵⁶

1853 yılına gelindiğinde, 1843 İsyanı'nın liderlerinden General Makriyanis, Kral Otto'nun anayasayı uygulamadığını ileri sürerek Kral'a yönelik bir suikast planlamıştır. Bu planda subayların dışında Yunanistan'a gelen Polonyalı mültecilerden de faydalanmaya çalışmıştır. Planın ortaya çıkarılması üzerine General Makriyanis tutuklanmış, yapılan duruşmada 1848 yılından beri suikastı planladığını itiraf etmiş ve ölümlü cezalandırılmıştır.⁵⁷

1859 yılından sonra ise halkın desteğini tamamen kaybettiğini anlayan Kral Otto, ordu ile yakınlaşmaya çalışmış, bu kapsamda 1821 İsyanı'nın denizci liderlerinden Amiral Kanaris'i 1861 yılında oramiral rütbesine terfi ettirmiştir. Amiral Kanaris güçlü bir anayasa destekçisi/yanlısı olarak bilinmektedir. Bununla beraber Kanaris, ülkenin baskı altında olduğunu iddia ederek bu rütbeyi reddetmiştir. Kanaris'in bu rütbeyi reddetmesi ülke genelinde olumlu karşılanmış ve Kral'a karşı anayasal hareketlere güç vermiştir.⁵⁸ Devam eden süreçte de Kral Otto'nun bu çabaları (halk/asker ile yakınlaşma çabaları) sonuç vermeyecek ve 1862 yılında yeni bir askeri darbeyle tahttan indirilecektir.

Sonuç

1821 İsyanı'ndan itibaren sürekli borç alarak ekonomisini düzeltmeye çalışan Yunanistan bunu başaramamış ve sonuçta faiz ödemelerini dahi yapamayacak duruma gelmişti. Kral Otto'nun baskıcı yönetimi ve modern bir ordu kurmak için vergileri arttırması halkın yaşadığı zorlukları daha da arttırmış, bunun sonucunda yaşanan 1843 iflası ülkeyi bir kaosa sürüklemişti. Bu karmaşık durumda, ordunun anayasa ilanı için harekete geçmesi Yunan iç siyasetinde ordunun ilk müdahalesi olarak görülmektedir.

1843 iflası ve bunu izleyen askeri darbe, siyasi açıdan Yunanistan'ın anayasaya kavuşmasına olanak sağladığı için önemli bir hareketti. Fakat bu hareket yeni kurulan Yunan Devleti'nde ekonomi alanında derin izler bırakacaktı, çünkü ülke açık bir şekilde yabancı güçlerin malî denetimi altına girmişti ve bu denetime rağmen ekonomide beklenen toparlanma uzun süre sağlanamayacaktı.⁵⁹

1843 iflası Yunanistan'ın uluslararası kamuoyu önündeki itibarını da olumsuz biçimde etkilemişti. Özellikle alacaklı bankerler, Yunanistan'ın borçlarını ödemesi konusunda kendi hükümetleri üzerinde baskı kurmuşlardı ve Yunanistan bundan sonra 35 yıl boyunca uluslararası piyasalardan dışlanmış olarak kalacaktı. Ayrıca, İngiliz ve Fransız Donanması 1854-1857 yılları arasında Pire Limanı'nı işgal etmişler ve bu işgalin kaldırılması karşılığında Yunanistan'ın borçlarını ödeme koşullarını belirleyen ve daha sert ekonomik tedbirleri içeren bir başka memorandumu Yunan Hükümeti'ne zorla imzalatmışlardı.⁶⁰

Sonuç olarak Yunanistan kuruluşundan itibaren içine düştüğü borç-faiz sarmalı sonucunda 1843 yılında iflas etmişti. Bu iflastan kurtulmak için büyük devletlerin önerdiği aşırı mali tedbirler Yunan halkında Kral Otto'ya karşı büyük bir tepkinin doğmasına neden olmuştu. Kral Otto'nun baskıcı yönetiminden rahatsız olan ve bu iflasın yarattığı zorlu koşulların ancak anayasa ilanı ile aşılabileceğini düşünen Yunan Ordusu 3 Eylül 1843 tarihinde

⁵⁶ Kriki, *O Polos Tu Stratu*, 20.

⁵⁷ Kriki, *O Polos Tu Stratu*, 22.

⁵⁸ Kriki, *O Polos Tu Stratu*, 23.

⁵⁹ Panopulo, *Ta Didagmata Apo tis*, 29.

⁶⁰ Tsulfidis, Zubulakis, "Greek Sovereign Defaults", 144.

siyasete ilk müdahalesini gerçekleştirmişti. Fakat anayasa ilanı ekonomik sorunlara bir çözüm olamayacak ve Yunanistan için borç-faiz ve büyük devletlerin ekonomiyi kontrolü uygulaması uzun bir süre devam edecekti.

Finansal Destek ve Teşekkür/ Grant Support and Acknowledgement	Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir. / The author declared that this study has received no financial support.
Çıkar Çatışması/Conflict of Interest	Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir. / The author has no conflict of interest to declare.

KAYNAKÇA

Telif Eserler

Arfou, Salma. *Akdeniz'de Bir Uluslararası Çekişme Alanı: Yedi Ada Sorunu, (1797-1815)*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 2014.

Ayanoğlu, Betül. *Türk-Yunan Ders Kitaplarında Karşılaştırmalı Öteki*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.

Clogg, Richard. *Modern Yunanistan Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları, 1997.

Tsirnari, Eleni. *Megali İdea Ke Elinottomanizmos, Yenisi, Ekseliksi, Singritiki Analisi*. Yüksek Lisans Tezi, Makedonya Üniversitesi, Balkanlar, Slavlar ve Doğu Çalışmaları Enstitüsü, 2014

Derdilis, Yorgos. *Epta Polemoi, Tesseris Emfilioi, Epta Ptohefseis 1821-2016*. Atina: Polis Yayınları, 2017.

Drygiannaki, Sparti Marangou. "Orthodoxy and Russian Policy Towards Greece in the 19 th Century: The Phielorthodox Society Conspiracy 1830-1840", *Balkan Studies*, (2000): 27-42.

Erman, Arzu. "Kapodistrias'a Göre Yunan Bağımsızlık Hareketi ve Rusya", *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 40 (2021):266-293, doi.org/10.35239/tariharastirmalari.770548. Erişim:25.06.2021.

Frary, Lucien J. *Russia and The Making Of Modern Greek Identity, 1821-1844*. Londra: Oxford University Press, 2015.

Frary, Lucien J. *Russia and Independent Grece, Politics, Religion and Print Culture (1833-1844)*, Doktora Tezi, Minesota University, 2003.

İliadakis, Tasos Mina. *O Eksoterikos Danizmos Sti Yenisi Ke Ekseliksi Tu Neu Elliniku Kratus 1824-2009*. Atina: Ekdoti Batsioulos, 2011.

Kalepulos, Ioannis. *İstoria Tu Neu Elliniku Kosmu (Apo To 1815-Eos To Simera)*. Atina: İpurgio Ethnikis Pedias Yayınları, 2008.

Kaltchas, Nicholas. *Introduction To The Constitutional History Of Modern Greece*. Atina: İdrima tis Vulis ton Ellinon Yayını, 2010.

Kaydatzis, Akritas. "To Sintagma Tu 1844", *İstoria Ton Ellinon-Neoteros Elinizmos 1827-1862, Tomos 12*. Atina: Athinon Yayınları, 2000.

Kılıçoğlu Cihangir, Çiğdem. "Yunanistan'da Monarşi Üzerine Bir Değerlendirme" *Atatürk Yolu Dergisi*, 58 (2016): 99-121.

Kırlı Ntokme, Outkou. "Ulus Devlet Oluşturmada Yunanistan Örneği: Büyük Ülkü-Megali İdea", *Atatürk Yolu Dergisi*, 46 (2010): 401-424.

Kitmer, John. *British Greek Relations Aspects of Their Recent History*. Atina: İdrima Tis Volis Ton Elinon Yayınları, 2012.

Kriki, Pano. *O Polos Tu Stratu Stin Ekseliksi Tis İstorias Apo Tin Epanastasi Tu 1821 Mehri To 1975*. Atina: Ekdotis Kultura, 2008.

Mackenzie, Molly. *Türk Atinası, Unutulan Yüzyıllar (1456-1832)*. İstanbul: Aksoy Yayıncılık, 1999.

Margaritis, Konstantinos. "Historical Development Of Constitutional Limitations Of The Freedom Of Expression In Greece", *Journal Of Yasar University*, 29(2013): 4917-4932.

Milas, Herkül. *Geçmişten Bugüne Yunanlılar Dil, Din ve Kimlikleri*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2003.

Nasiaras, Thanasis. *To Eliniko Ethnos Se Krisi Politiki Ke Polites Se Periodus Kriseon 1843, 1893, 1932*. Yüksek Lisans Tezi, Selanik Aristoteles Üniversitesi Tarih ve Arkeoloji Bölümü, 2014.

Örenç, Ali Fuat. *Balkanlarda İlk Dram Unuttuğumuz Mora Türkleri ve Eyaletten Bağımsızlığa Yunanistan*. İstanbul: Babıali Kültür Yayınları, 2009.

Özsüer, Esra. *Türkokratia Avrupa'da Türk İmajı*. İstanbul: Kronik Yayıncılık, 2019.

Öztunç, Baha. *Yedi Ada Cumhuriyeti*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.

Panopulo, Yannula. *Ta Didagmata Apo Tis Ptohefsis Tu Eliniku Kratus*, Yüksek Lisans Tezi, Peloponisos Üniversitesi Ekonomi Bilimi Bölümü, 2020.

Papanikolau, Konstantinos. *O İ. Kapodistriyas Ke İ Filiki Eteria (1814-1821) Paragontes Ke Yeyonata Pu Kathorizon Tin Metaksi Tus Shesi*, Yüksek Lisans Tezi, Aristoteles Üniversitesi, Modern Yunan Tarihi Enstitüsü, 2007.

Petropulos, Yanis. *Politiki Ke Singkrotisi Kratus Sto Eliniko Vasilio (1833-43)*. Atina: Sklirodotis Ekdosis, 1986.

Roubien, Denis. *Creating Modern Athens, A Capital Between East and West*. Londra: Routledge Yayınları, 2020.

Sakelarupulos, Theodoros. *İ Krisis Stin Ellada 1830-1857: Oikonomikes, Kinonikos Ke Politikes Opsis*. Atina: Politia Yayınları, 1994.

Schwartzberg, Steven. "The Lion and the Phoenix - 1: British Policy Toward the 'Greek Question', 1831-32", *Middle Eastern Studies*, 24(1988): 139-177.

Stavrinu, Miranda. *İ Angliki Politiki Ke Kritiko Zitima 1831-1841*. Atina: Ekdosi Domos, 1986.

Tantulos, Antonios. *H Navmahia Tu Navarinu*. Sparta: Ethniki Pinakothiki Ke Musio Aleksandru Sutsu Yayımı, 2009.

Tsulfidis, Lefteris. *İ Ptohefsis Tu Eliniki Kratus*. Selanik: Makedonya Üniversitesi Yayınları, 2012.

Tsulfidis Lefteris. Michel Zuboulakis, "Greek Sovereign Defaults and Prospect", *South Eastern Europa Journal Of Economics*, 2(2016):1-18.

Sürelı Yayınlar

Athina Gazetesi

EKLER

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΑΡΙΘ. 5. 1844. EN ΑΘΗΝΑΙΣ, 18 Μαρτίου.

Ο Θ Ω Ν
Ε Λ Ε Ψ Θ Ε Ο Υ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Έχοντες υπόψη

1. Τό σχέδιον του Συντάγματος, τό όπιόν συζητηθέν υπό της έθνοσωρευτικής, έπαρουσιάστη εις ήμάς τήν 21 Φεβρουαρίου ε. ε. παρά της επί τούτου σκευίας παρά της Συνελεύσεως Επικρατίας.

2. Τάς επί του σχεδίου τούτου γενομένας παρά ήμών παρατηρήσεις, τάς όποίας διά τό από 28 Φεβρουαρίου ε. ε. Διαγγέλματος ανακοίνωσαμεν πρός τήν Συνέλευσιν.

3. Τάς επί τινων των παρατηρήσεων τούτων ειχάς της Συνελεύσεως, τάς όποίας διά των Αντιπροέδρων αυτής και του Προέδρου του ήματιών Υπουργικού Συμβουλίου έκοινοποίησε πρός ήμάς τήν 4 Μαρτίου ε. ε. και

4. Τήν υπό των αυτών ήμερομηνίαν πρός τήν Συνέλευσιν διακοίνωσιν ήμών, δι' ης απειδέχθημεν τάς παρά αυτής έκφρασεις ειχάς,

Άρθρ κατά τά άνωτέρω, συναμολογηθή μεταξύ ήμών και των πληρεξουσίων του Έθνους τό ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑ.

Απορασίσαμεν και διατάξαμεν

α) Να δημοσιωγη διά της έφημερίδος της Κυβερνήσεως τό Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος, ως έπεται

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

'Εν' Ονόματι της Αγίας και 'Υπεροσίου και Αθιαιέτου Τριάδος.

Πρόθ. Θεοκρατίας.

Άρθρον 1.

Η επικρατούσα θρησκεία εις τήν Ελλάδα είναι ή της άκατολικής ορθόδοξης του Χριστού έκκλησίας πάσα δε άλλη γνωστή θρησκεία είναι άδικατή, και τά της λατρείας αυτής τελούνται άκαλώτως υπό τήν προστασίαν των Νόμων, άπαγορευομένου του προσελυτισμού, και πάσης άλλης έπιβλάσεως κατά της επικρατούσης θρησκείας.

Άρθρον 2.

Η ορθόδοξη έκκλησία της Ελλάδος, κεφαλήν γενερίζουσα τον Κύριον ήμών Ιησούν Χριστόν, υπάρχει άναποσπλάτως άνωμένη δογματικώς μετά της έν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης και πάσης άλλης ομοδόξου του Χριστού Εκκλησίας, τρωποσά άπκαλλάκτως ως έκείνη τούς τε ιερούς, άποστολικούς και συνοδικούς κανόνας και τάς ιεράς παραδόσεις, είναι δε αυτοκέφαλος, ενεργούσα ανε-

ξαρτήτως πάσης άλλης έκκλησίας τά κυριαρχικά αυτής δικαιώματα, και διοικείται υπό Ιεράς Συνόδου Αρχιερέων.

Πρόθ. του δημοσίου δικαίου του Έλλάδου.

Άρθρον 3.

Οι Έλληνες είναι όσα ένώπιον του Νόμου και συνεσφύρονσιν άδικαιρίτως εις τά δημόσια έθρα, άναλόγως της παρουσίας των μόνοι δε οι πολίται Έλληνες είναι δικαιοι εις όλα τά δημόσια έπιγγέλματα.

Πολίται είναι όσοι, απέκτησαν ή άποκρίσσαν τά χαρακτηριστικά του πολίτου κατά τούς Νόμους του Κράτους.

Άρθρον 4.

Η προσωπική ελευθερία είναι άπκαρτήκτος ούδεις καταδικάζεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται, ή άλλως πως περιρίζεται, ειμή όπόσον και όπως ό Νόμος όρίζει.

Άρθρον 5.

Εκτός της περιπτώσεως του αυτόρθεου έγγαλάμα-

EK-1: Yunanistan'ın İlk Anayasası'nın Yayınlandığı 18 Mart 1844 Tarihli Yunan Resmi Gazetesi

<https://www.elsyn.gr/sites/default/files/%CE%A3%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%201844.pdf>/ Erişim: 03.04.2021.

